

2018-08-23
N2018/04486/TS

Näringsdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att kartlägga och analysera godstransporter i den fysiska planeringen

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att kartlägga hanteringen av godsrelaterade transporter i den fysiska planeringen och efter en analys föreslå eventuella åtgärder.

I uppdraget ingår även att ta fram en nationell vägledning för en utvecklad planering och samordning av godstransporter, som riktar sig till kommuner, länsstyrelser samt regionala organ och som tar sikte på att underlätta den lokala och regionala infrastrukturplaneringen.

Inom ramen för uppdraget ska goda exempel på hur godstransporter kan beaktas i samhällsplaneringen sammanställas och lyftas fram och kommuner och regionala aktörer ska ges möjlighet till erfarenhetsutbyte. Detta kan även inkludera planering för samordningslösningar av transporter vid större bygg- och anläggningsprojekt för att effektivisera och minska transporter under genomförande.

Uppdraget ska genomföras i samråd med Trafikverket, Statens energimyndighet och länsstyrelserna, särskilt avseende den del som rör goda exempel och planering för samordningslösningar.

Vid genomförandet av uppdraget ska Boverket inhämta synpunkter från Nationella godstransportrådet, Kommittén samordning för bostadsbyggande, Sveriges Kommuner och Landsting samt berörda myndigheter och aktörer.

Boverket ska slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 februari 2020.

Skälen för regeringens beslut

För att skapa förutsättningar för effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter har regeringen beslutat om en nationell godstransportstrategi benämnd *Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi* (dnr N2018/03939/Ts). Inriktningen och tillhörande insatser ska bland annat bidra till att de transportpolitiska målen nås. Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Riksdagen har därutöver beslutat om ett klimatmål för transportsektorn. Målet innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes luftfart, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Godstransporter är en viktig del i att tillgodose behov som människor och företag i hela landet har. En stor del av landets godstransporter sker i städerna och det är också där den största ökningen av godstransporter sker. Sammanlagt 43 procent av det inrikes transporterade godset med lastbil sker inom samma kommun och 71 procent inom samma län. Av det gods som lastades inom ett storstadsområde under 2016 lossades merparten inom samma område samtidigt som fyllnadsgraden för urbana godstransporter bedöms som låg. Samtidigt påverkar godstransporterna miljön i städerna, exempelvis ljudmiljön, luftkvaliteten och trafiksäkerheten. Godstransporter utgör därmed en central planeringsförutsättning på lokal och regional nivå.

Lokalisering och utformning samt samordning av infrastruktur och bostäder samt verksamheter m.m är en viktig grundförutsättning för att hela gods-transportkedjan ska bli effektiv. I detta sammanhang har framför allt kommunen, men även exempelvis aktörer med regionalt utvecklingsansvar ett viktigt planeringsansvar. Aktörer med regionalt utvecklingsansvar ska samordna frågor som exempelvis transportinfrastruktur, över kommungränserna. Kommunerna ansvarar exempelvis för översikts- och detaljplanering, markanvisningar, lokala vägar, att planlägga mark- och vattenanvändning inom sitt geografiska område. Kommuner har även möjlighet att ställa krav på samordning av transporter, exempelvis i samband med markanvisning. Kommunerna har även goda möjligheter att reglera trafiken lokalt.

För att skapa hållbara godstransporter finns det behov av en väl fungerande samordning mellan godstransport- och markanvändningsplanering. Det kan exempelvis handla om att nya bostadsområden och nya områden med industrimark behöver samordnas med befintlig och planerad infrastruktur för godstransporter. Regeringen menar att för att nå de uppsatta nationella målsättningarna behöver godstransporter utgöra ett centralt inslag i de olika planeringsprocesserna.

Det finns ett behov av att öka kunskapen och kompetensen om godstransporter och logistik i den lokala och regionala samhällsplaneringen. Regeringen menar vidare att när en kartläggning och analys är genomförd så bör Boverket, om behov finns, föreslå åtgärder för att stärka planeringen för godstransporter.

Likaså, anser regeringen att det är angeläget att Boverket får i uppdrag att sammanställa en vägledning för utvecklad godstransportplanering på lokal och regional nivå som riktar sig till kommuner, regionala aktörer och länsstyrelser. Regeringen anser även att det är viktigt att tillgängliggöra goda exempel på hur godstransporter kan hanteras i samhällsplaneringen.

Utredningen om samordning för bostadsbyggande har i uppdrag att analysera för- och nackdelar med krav på transportplaner i detaljplanering för nyetablering av bostäder (dir 2017:126). Utredaren ska enligt direktivet analysera för- och nackdelar med en lagstadgad rätt för kommuner att införa krav på transportplaner i detaljplanering för nyetablering av bostäder enligt plan- och bygglagen (2010:900). Transportplaner i samband med detaljplanering för nyetablering av bostäder kan bidra till att skapa förutsättningar för ett transporteffektivt samhälle där människor reser miljövänligt och där godstransporter samordnas. Regeringen menar att det därmed finns skäl för Boverket att samverka med kommittén i genomförandet av sitt uppdrag.

För att skapa förutsättningar för ökad samordning av godstransporter har regeringen även uppdragit åt Statens energimyndighet att, under 2018–2021, i dialog med Boverket, Trafikverket, länsstyrelserna och aktörer med regionalt utvecklingsansvar planera och genomföra insatser i form av bland annat metoder för att genom den fysiska planeringen nå transporteffektivitet.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Anna Ullström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, FSÖ och K

Näringsdepartementet/SUBT, MRT, TIF och SPN

Miljö- och energidepartementet/EE, KL och Me

Boverket

Länsstyrelserna

Statens energimyndighet

Trafikverket

Trafikanalys

Regionalt utvecklingsansvariga aktörer

Sveriges Kommuner och Landsting